»kolikor je to mogoče« in »kadar obredi po svoji naravi zahtevajo občestveno obhajanje«.

Za krščevanje je že pred koncilom rimska sinoda priporočila slovesnejše obhajanje (kanon 571) »Krst otrok, ki so bili rojeni med tednom, naj se obhaja v nedeljo zvečer vpričo vsega zbranega ljudstva in ob prisotnosti župnijske duhovščine, da bi s tem razvijali občestveni čut in dali obredu slovesnejši značaj«.

V mnogih naših župnijah je še vpeljana navada, da krščujejo otroke skoraj izključno v nedeljo popodne (ker sicer botri nimajo časa, sorodniki, ki so navadno povabljeni, pa tudi ne), vendar je to krščevanje kljub skoraj isto časnemu obhajanju ozrazito individualistično, posamično, brez navzočnonosti drugih vernikov, namesto da bi uredili krst (vseh otrok, če jih je več in marsikje jih je še) ob določeni, oznanjeni uri. Mnogo lepše bi bilo to krščevanje, če ne bi bilo pred popoldanskim »naukom«, ampak del tega bogoslužja, ki bi moglo biti bolj svobodno in pestro izoblikovano, kot je navadno. Vsi navzoči verniki, zlasti otroci, bi mogli sodelovati, mogli bi zapeti primerno pesem (treba jih bo še pripraviti), vsi skupaj bi odgovarjali na duhovnikove pozdrave in se pridružili mollitvam (vprašanja krščencu ostanejo seveda osebna). Kjer je v župniji več duhovnikov, bo seveda eden od njih prevzel vlogo razlagavca (in animatorja), kakor je bilo že večkrat priporočeno. Krščevavčev nagovor bo seveda nujno postal slovesnejši, ker bo namenjen vsemu obestvu.

Tako bi se vsi bolj spomnili, da je vsaka nedelja prvotni velikonočni praznik in zato spomin našega krsta — našega prehoda iz smrti u življenje. Vsi bi se tudi zavedali, da se je krščansko župnijsko občestvo pomnožilo za enega ali več božjih otrok. Navadili bi se tudi na krščevanje med velikonočno vigilijo po slovesnem blagoslovu krstne vode, ker je še premalo vpeljano. Seveda je zaradi zakoreninjene drugačne tradicije treba računati z odporom, toda primerno prijazno vabilo in modra razlaga bo tudi našim vernikom pomagala spoznati, da v času vedno večje povezanosti med ljudmi ne sme biti življenje Cerkve in vernikov tisto, ki bi najdalj branilo ostanke individuallizma.

dr. Marijan Smolik

MASOVNA ISPOVIJEDANJA

Na jednom nedavnom svećeničkom pastoralnom sastanku jedan se je stariji svećenik, — iskusan, ugledan i s višim teološkim kvalifikacijama, — kada je na tapet izašao problem potpunosti u ispovijedanju, vrlo kritično, osvrnuo na »običaj, da se u korizmi ispovjedi cijela župa u jedan ili dva dana, kad dođu u ispomoć i sujedni svećenici«. Razumljivo je, kaže, da se onda ne može posvetiti potrebita pažnja svakome pokorniku, osobito ako ispovjednika nema dovoljno. »Postavlja se ozbiljno pitanje, da li takav običaj treba zadržati.« A slično je, misli on, i s »otvorenim pitanjem« naših prošteništa, ako se ne može osigurati dovoljan broj ispovjednika za ispovijedanje bez hitnje, na brzinu, pa i po

noći. »Ne bi li možda bilo bolje ispovijed omogućiti samo najpotrebitijima, a ostale poučiti, da se mogu i kod kuće ispovjediti i da im to može biti namjesto ispovjedi u svetištu?« »Susretne se (kojiput) slučaj, da se je netko »ispovijedio« na proštenju (i u velikim svetištima), a da nije bio crkveno ni vjenčan. Ispovjednik se je zadovoljio onim, što je čuo od pokornika, a to u naše vrijeme ne može biti dostatno.«

I drugi je jedan svećenik iz pastve, u zadnje doba, zauzeo u biti isto to stanovište, kad se je, u njegovoj prisutnosti, govorilo o ispovijedanju. On je pošao od konstatacije, da je veliko neznanje naših vjernika, »a možda najveće, što se tiče svetih sakramenata, pa dosljedno i sakramenta sv. ispovijedi«. Nužno je stoga, da se obučemo u veliku strpljivost, pa da solidno ispovjedamo vjernike, a ne da samo »brojimo, koliko smo ih ispovijedili, kako bilo.« »Jer ništa nema, — i ne bi smjela imati, — štoperica sa atletskih rezultata sa svetinjom, t. j. sv. ispovijedu, ispovjedaonicom, ispovjednikom u njoj i pokornikom pred njim.« »Plod rečenoga, po mom dubokom uvjerenju, — trebao bi biti ne: što više, to bolje, nego najprije i jedino: kako!«

Praktično su, ovim refleksijama, stavljena na dnevni red dva pitanja. Praktično, — jer teoretski stvar je jasna: samo solidno ispovijedanje donosi plodove posvećenja i duhovne obnove; a od bitne integralnosti ispovijedi, — ni materijalne, — nikada ne može, ni penitentna ni ispovjednika, ispričati sama »multitudo poenitentium« (rješenje Svete Penitencijarije od 25. III 1944.; Noldin, »De Sacramentis«, n. 288). Ta su dva pitanja: masovno korizmeno ispovijedanje i, opet masovno, ispovijedanje na godovima i po prošteništima.

A nije ni u jednom ni u drugom od ta dva slučaja lako dati auktoritativan i mjerodavan odgovor. Bit će to još dugo predmet pastoralnih razmišljanja i diskusija.

Ne bi, čini nam se, bilo ni pametno ni moguće odvraćati svijet od ispovijedanja po godovima i prošteništima. Vjernici imaju na to pravo. Za mnoge je to i velik vanjski poticaj, da se ispovjede: bez toga se uopće ne bi, — barem taj put, u to vrijeme godine, — ni ispovjedili. Većinom ih na to nagoni iskrena dobra volja i pobožnost. Povećaje im to dispoziciju. Ali, — na dvoje valja pritom paziti. Dužnost je odgovornih svećeničkih lica da na dane konkurza osiguraju toliki broj svećenika, da se sav svijet, na koji se računa, može solidno i bez forsirane hitnje i površnosti ispovijediti. Valja i u tim ispovijedima penitenta pitati za sve, što je potrebno, da mu ispovijed bude valjana, potpuna i duhovno korisna. A, drugo: dogodi li se ipak, da ne bude dovoljno svećenika, radije valja riskirati, i da neki ostanu neispovjeđeni, nego da se primijeni sistem automatskog ispovijedanja, odnosno odrješivanja. Komu je ispovijed potrebna, a ozbiljno je uzimlje, naći će već načina, da se negdje drugdje i kasnije, dobro i na miru, ispovjedi, ako nije mogao doći na red na proštenju. Popodne, sutradan, na drugom mjestu. Ljude treba u tom smislu poučavati, i sa propovjedaonice, kod redovite pouke, i na licu mjesta, ako je potrebno. Ne smije djelitelj božanskih tajni sam biti povod da se one okrenu u svetogrđe: subjektivno ili objektivno. U forsiranom ispovijedanju uvijek je puno više duhovne štete nego koristi.

To je put u površnost i lakšizam i s jedne i s druge strane: i od strane ispovjednika i od strane pokornika. A ispovjedi do u duboku noć treba bezuvjetno izbjegavati: već zbog otvorenih i notornih moralnih zloraba i pogibli, do kojih, po općem iskustvu, vode. Neka se narod radije ispovijeda sutradan, na svetkovinu, pa makar i poslije podne: pričest im se i onako, po novoj praksi, može podijeliti uz večernju misu ili poslije nje, a mogu se pričestiti i nakon povratka kući (ako su iz drugoga mjesta).

Drukčije je, po našemu mišljenju, sa masovnim ispovijedanjem u korizmi. Tu treba jasno distingvirati dva slučaja. Gdje su ta masovna korizmena ispovijedanja uvedena kao glavna forma i specifičan, pa na neki način i koaktivan, sistem korizmenog ispovijedanja, sa svrhom, da župnika, praktično, oslobode od tegobnog, stalnog, ispovijedanja kroz ostalo korizmeno i uskrsno vrijeme, ona su očiti pastoralni abuzus, koji bi trebalo, u tom obliku, i formalno zabraniti i dokinuti. Ako ikada, u korizmi mora se dati vjernicima prilika, da se dobro i bez hitnje ispovjede i da dobiju, u ispovjedaonici, odgovor na sve svoje duševne probleme. A to je jedino moguće, ako se, kroz korizmu, svaki dan ispovijeda, pa vjernici imaju punu slobodu izbora dana i prilike, te ako se, osobito na seoskim župama, sa sustavnim korizmenim ispovijedanjem počne na vrijeme i rasporedi ga se, — ali nikada ekskluzivno, — po selima i staležima, a vjernici, uporedo s tim, opominju, da, u svom interesu, ne ostavljaju korizmenu ispovijed za dane najveće navale i gužve, pred sam Uskrs. Dođe li pak do navale, i tu treba potpunost i solidnost ispovijedanja pretpostaviti svim drugim momentima: makar se neki vjernici morali i vratiti. Nikada nijesu, ako su dobre volje, u nemogućnosti, da svoju dužnost naknadno izvrše.

Masovne korizmene ispovijedi (uz učešće stranih svećenika) imaju pastoralni raison samo kao praksa, koja hoće da vjernicima, koji to žele, omogući, da se ispovjede pred svećenikom, koji ih ne poznaje, i tako spriječi s jedne strane izostajanje od uskrsne ispovijedi, a s druge svetogrdno ispovijedanje onih, koji, s razlogom ili bez razloga, »ne vole« svoga svećenika, ili ga se previše stide. U principu ih, baš radi toga, treba apsolutno zadržati, ali samo uz rezervu, da se i inače, kroz čitavu korizmu, savjesno i promptno ispovijeda, i da se vjernicima takva prilika (ispovijedi pred »strancem«) dade radije više puta kroz korizmu, u manjem stilu, nego samo jedamput, a po »automatizovanom« sistemu »tekuće vrpce«, koji i odviše podsjeća na vojnu stavnju ili obligatno urezivanje ospica. A ako ćemo već govoriti o pastoralnom idealu, on, sigurno, nije, da se većina vjernika ispovijedi na masovnim, općim, ispovijedima. Naprotiv: ideal je, da ih se tako što manje ispovjedi, a većina da se ispovjedi na miru, komotno: na dane, kad nema navale.

Stvar je, čini se, aktualna. I potrebne su nam tu neke revizije. Ne bi inače sami svećenici sa terena o tom toliko govorili i dizali pastoralni alarm!

Č. Č.